

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20930 - Textos de Filosofia Grega
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20930 - Textos de Filosofia Grega
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Francisco José Casadesús Bordoy fran.casadesus@uib.es	10:00	12:00	Dimarts	14/09/2015	29/01/2016	BB12
	09:00	11:00	Dimecres	14/09/2015	29/01/2016	BB12
	09:00	11:00	Dimecres	14/09/2015	29/01/2016	BB12
	10:00	12:00	Dimecres	01/02/2016	31/05/2016	BB12

Contextualització

Els textos representen la font més important per a l'estudi de la filosofia grega. És així que, per a assolir un bon coneixement període inicial del pensament occidental, cal que els alumnes es familiaritzin i aprenguin a llegir-los i interpretar-los, la qual cosa pressuposa la comprensió dels conceptes i expressions bàsiques. D'aquesta manera, l'objectiu de la matèria "Textos de Filosofia Grega" consisteix a introduir l'alumne en les tècniques de comentari de textos filosòfics grecs i en el domini dels mètodes que s'utilitzen per analitzar-los. Es tracta, en definitiva, de motivar als alumnes en la valoració de la importància de les fonts originals per a l'estudi de la filosofia.

Requisits

Recomanables

Donats els continguts d'aquesta matèria, és recomanable que l'alumne estigui familiaritzat amb els conceptes bàsics de la filosofia, que tingui un bon domini de l'escriptura, redacció i expressió oral i, a més, que tingui uns coneixements bàsics sobre la història de la filosofia antiga. Així mateix, és molt recomanable que l'alumne tingui nocions de grec.

Competències

Guia docent

Específiques

- * Coneixement de les teories i tècniques de la filosofia en relació amb la discussió dels grans problemes històrics de la filosofia teòrica..
- * Coneixement de la terminologia filosòfica especialitzada i de la bibliografia essencial en filosofia..
- * Respecte per la pluralitat d'enfocaments i de tradicions filosòfiques..
- * Capacitat de relacionar les formulacions filosòfiques de diverses èpoques en el seu context històric..
- * Capacitat de raonament i reflexió crítics en les argumentacions filosòfiques..

Genèriques

- * Capacitat de síntesi i anàlisi lògic..
- * Habilitat de recerca i aprenentatge autònom i de transmissió dels coneixements tant al públic especialitzat com al no especialitzat..
- * Habilitat de diàleg, mediació, negociació i treball en equip..
- * Reconeixement de la diversitat i de la multiculturalitat i adquisició de la capacitat de valorar el pes de les diferents tradicions culturals en la societat contemporània..
- * Capacitat de presentar i defensar públicament arguments filosòfics, oralment o per escrit, que permeti aplicar els coneixements al treball o vocació d'una manera professional..
- * Assumpció de valors cívics i democràtics, i comprensió dels drets humans..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

I. Comentari de text

- a. Origen i definició del concepte "presocràtic".
- b. Característiques principals del pensament presocràtic.
- c. Consideracions sobre la formació del primers conceptes filosòfics
- d. Diels/Kranz i el corpus dels fragments presocràtics.

II. Anaximandre

- a. Consideracions sobre el concepte de principi, *arche*.
- b. *L'apeiron* d'Anaximandre. Consideracions sobre la formació del primer principi filosòfic abstracte.

III. El "Poema" de Parménides

- a. Introducció a Parménides
  - a.1. L'autor i el seu context.
  - a.2. Introducció al pensament filosòfic de Parménides.
- b. Introducció al "Poema"
  - b.1. La transmissió de l'obra.

- b.2. Edicions del "Poema".
- b.3. Estructura general del text.
- b.4. Conceptes fonamentals del "Poema".
- c. Comentari del "Poema" de Parmènides
  - c.1. Idees centrals del text.
  - c.2. Parts del text.
  - c.3. Interpretacions del "Poema" i dels seus continguts.
  - c.4. Comentari per parts del text.
- III. Els fragments d'Heràclit
  - a. Introducció a Heràclit
    - a.1. L'autor i el seu context.
    - a.2. Introducció al pensament filosòfic d'Heràclit.
  - b. Els fragments conservats d'Heràclit
    - b.1. La transmissió dels escrits d'Heràclit: anàlisi de les fonts.
    - b.2. Les diverses edicions dels fragments d'Heràclit.
    - b.3. Estructura general i ordre dels fragments.
    - b.4. Contingut dels fragments.
  - c. Estudi dels fragments d'Heràclit
    - c.1. Els tipus de fragments.
    - c.2. Temàtiques dels fragments.
    - c.3. Relació dels fragments entre ells.
    - c.4. Comentari de diferents fragments.
- IV. Els poemes d'Empèdocles
  - a. Els dos poemes d'Empèdocles:*peri physeos* i *elkatharmoi*
    - a.1. L'autor i el seu context poètic i filosòfic
    - a.2. Dos principis regeixen el cosmos: Amistat i Odi
  - b. Els quatre elements
  - c. El cicle còsmic. Creació i destrucció.
  - d. La funció dels *daimones*.
  - e. Les aportacions del papir d'Estrasburg al coneixement del pensament d'Empèdocles.
  - f. Elements òrfics i pitagòrics en el pensament d'Empèdocles
- V. L'atomisme. De Leucip i Demòcrit a Epicur.
  - a. Definició dels àtoms.
  - b. Postulació del buit com a principi.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20930 - Textos de Filosofia Grega
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

- c. El moviment dels àtoms. Atzar i necessitat.
- d. Conseqüències ètiques del pensament atomista
- f. Les aportacions d'Epicur.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	El professor realitzarà classes magistrals, eix fonamental de l'ensenyament universitari, sempre i quan no sigui concebuda de manera rígida i àrida. La classe magistral és molt útil per orientar els alumnes des del començament i introduir-los en els aspectes teòrics del programa. En aquest sentit, el coneixement que el professor posseeix de la matèria pot ser transmès a uns alumnes que ho desconeixen gairebé tot de l'assignatura. El professor ha d'utilitzar la lliçó magistral per enriquir, aprofundir, orientar i motivar els alumnes amb les seves explicacions i observacions. Per això cal tenir en compte diversos factors que millorin la seva efectivitat; entre ells, que els temes siguin presentats de manera clara. Per això, el professor ha de preparar no només la elaboració dels continguts, sinó també el seu interès i riquesa, amb una bona estructura i la voluntat expressa de generar l'atenció de l'alumnat. Les introduccions als temes estaran precedides per esquemes, guions i projeccions que facilitin el seu seguiment. Les classes consistiran bàsicament en la lectura i comentari dels fragments dels filòsofs presocràtics que conformen el programa de l'assignatura.	38
Seminaris i tallers	Activitats complementàries	Grup mitjà (M)	Com a complement de les classes teòriques i pràctiques, els alumnes podran completar la seva formació amb l'assistència a cursos i seminaris. En aquesta assignatura s'hi podran computar activitats culturals i formatives que s'organitzin durant el curs acadèmic 2015-16 i que tinguin relació amb l'assignatura.	9
Classes pràctiques		Grup gran (G)	Les classes pràctiques estan orientades a ampliar tots aquells aspectes que així ho demanin l'explicació teòrica dels quals necessiti d'aquest complement. Es dedicaran amb preferència als comentaris de textos i recerca d'informació que resulti essencial o complementin les unitats didàctiques. L'alumne ha de preparar les sessions pràctiques amb la lectura de la bibliografia complementària i dedicar una part dels seus temps a elaborar-les. En aquest sentit, es pretén: - Ampliar i aprofundir els temes i conceptes explicats a les classes teòriques. - Motivar els alumnes a que utilitzin i dominin les tècniques d'estudi i investigació exigides per l'assignatura: anàlisi crítica dels arguments, capacitat de síntesis, identificació dels punts principals, recerca de	10

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20930 - Textos de Filosofia Grega
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			<p>relacions, classificació i jerarquitització de les idees. - Habituar els alumnes a que cerquin informació alternativa en revistes, llibres i Internet. - Utilitzar les tècniques de treball acadèmic, proposant temes d'investigació i d'estudi que en requereixin la seva aplicació. - Incitar la participació dels alumnes perquè expressin les seves dificultats, troballes i opinions sobre els temes analitzats. Donat que, el comentari de text és un l'exercici molt important per al desenvolupament del programa d'aquesta matèria, exigeix aquestes condicions prèvies: -Comprendre la finalitat de la lectura. - Motivar la investigació prèvia del tema tractat. - Identificar els continguts més importants i centrar-se en la seva anàlisi. - Relacionar els continguts amb altres coneixements adquirits. - Rellegir i revisar la comprensió del text. - Fomentar la participació amb l'expressió d'interpretacions, discussions i conclusions.</p> <p>A més a més, cal ressaltar que serà valorada la seva adequació en aquests punts: - Especificació de l'estructura argumentativa, distingint les parts que componen el text i diferenciant els arguments principals dels secundaris, les conclusions parcials i la conclusió final. - Aclariment i explicació dels termes filosòfics emprats. - Connexió amb altres qüestions i temes relacionats. - Valoració dels arguments desenvolupats i aportació personal de l'alumne, mitjançant interpretacions, opinions i conclusions sobre els textos tractats.</p>	
Tutories ECTS	Tutories obligatòries de curs	Grup petit (P)	Al llarg del curs, l'alumne haurà d'assistir obligatòriament a un mínim de tres tutories ECTS. La finalitat d'aquestes tutories és la de garantir el seguiment i l'aprofitament de la matèria per part de l'alumne, molt especialment pel que fa al seu rendiment individual. Les tutories tenen com a objectiu que l'alumne assumeixi les observacions sobre el seu treball personal. Es valorarà el seu grau d'assimilació de les pautes definides a les corresponents tutories ECTS.	1
Avaluació	Avaluació de la participació en la matèria	Grup gran (G)	Les sessions presencials són el nucli del desenvolupament d'aquesta matèria, motiu pel qual l'assistència és obligatòria. Aquesta circumstància comporta que l'alumne ha d'assistir a l'horari complet de les sessions presencials, participar activament i positiva en elles, complir amb les dates fixades per al lliurement de les pràctiques, realitzar les proves per garantir l'avaluació contínua i participar en el procés de seguiment mitjançant les tutories obligatòries. Si algun alumne té una impossibilitat justificada per a no assistir a les sessions presencials, cal que ho comuniqui al professor abans de complir-se les primeres quatre sessions de la matèria. En aquest últim cas, els alumnes tenen prevista una opció d'avaluació mitjançant l'itinerari B.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		Lectura de textos filosòfics. Recerca bibliogràfica. Preparació i presentació de treballs de curs. Estudi dels continguts de la matèria. Preparació per a les proves objectives.	70
Estudi i treball autònom individual		Preparació de les proves objectives d'avaluació final.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació es planteja com a un procés global que va més enllà de la valoració estricta dels resultats obtinguts per part de l'alumne en proves objectives. Es tracta d'avaluar el procés educatiu, incloent-hi tots els elements que ho configuren: a) rendiment de l'alumne; b) assoliment dels objectius tant teòrics com a pràctics; c) la tasca docent.

L'avaluació serveix per informar l'alumne de l'estat del seu procés d'aprenentatge, i el professor sobre el grau d'acceptació de les estratègies educatives emprades.

L'avaluació de l'alumne es durà a terme a partir de la seva participació a les sessions pràctiques, l'assistència a les activitats complementàries (conferències, seminaris...), l'assistència a les tutories, l'acompliment dels terminis fixats en la realització dels treballs amb el corresponent lliurament i el resultats obtinguts a les proves objectives realitzades al llarg del curs.

La qualificació és el resultat de la ponderació de tots els factors que intervenen en el procés.

L'elecció de l'itinerari d'avaluació s'haurà de realitzar durant el primer mes natural a comptar des de l'inici del curs. En cas que l'alumne no manifesti i justifiqui per escrit la seva preferència, serà automàticament inclòs a l'itinerari A.

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	El professor realitzarà classes magistrals, eix fonamental de l'ensenyament universitari, sempre i quan no sigui concebuda de manera rígida i àrida. La classe magistral és molt útil per orientar els alumnes des del començament i introduir-los en els aspectes teòrics del programa. En aquest sentit, el coneixement que el professor posseeix de la matèria pot ser transmès a uns alumnes que ho desconeixen gairebé tot de l'assignatura. El professor ha d'utilitzar la lliçó magistral per enriquir, aprofundir, orientar i motivar els alumnes amb les seves explicacions i observacions. Per això cal tenir en compte diversos factors que millorin la seva efectivitat; entre ells, que els temes siguin presentats de manera clara. Per això, el professor ha de preparar no només la elaboració dels continguts, sinó també el seu interès i riquesa, amb una bona estructura i la voluntat expressa de generar l'atenció de l'alumnat. Les introduccions als temes estaran precedides per

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20930 - Textos de Filosofia Grega
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

esquemes, guions i projeccions que facilitin el seu seguiment. Les classes consistiran bàsicament en la lectura i comentari del fragments dels filòsofs presocràtics que conformen el programa de l'assignatura.	
Críteris d'avaluació	Les proves objectives es definiran a començament de curs en funció de la tipologia i el volum d'alumnes. S'avaluarà el grau d'assoliment per part dels alumnes dels objectius, les competències i els procediments que s'exigeixen a la matèria.
Percentatge de la qualificació final:	40% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final:	80% per a l'itinerari B

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Les classes pràctiques estan orientades a ampliar tots aquells aspectes que així ho demanin l'explicació teòrica dels quals necessiti d'aquest complement. Es dedicaran amb preferència als comentaris de textos i recerca d'informació que resulti essencial o complementin les unitats didàctiques. L'alumne ha de preparar les sessions pràctiques amb la lectura de la bibliografia complementària i dedicar una part del seu temps a elaborar-les. En aquest sentit, es pretén: - Ampliar i aprofundir els temes i conceptes explicats a les classes teòriques. - Motivar els alumnes a que utilitzin i dominin les tècniques d'estudi i investigació exigides per l'assignatura: anàlisi crítica dels arguments, capacitat de síntesis, identificació dels punts principals, recerca de relacions, classificació i jerarquització de les idees. - Habituar els alumnes a que cerquin informació alternativa en revistes, llibres i Internet. - Utilitzar les tècniques de treball acadèmic, proposant temes d'investigació i d'estudi que en requereixin la seva aplicació. - Incitar la participació dels alumnes perquè expressin les seves dificultats, troballes i opinions sobre els temes analitzats. Donat que, el comentari de text és un exercici molt important per al desenvolupament del programa d'aquesta matèria, exigeix aquestes condicions prèvies: - Comprendre la finalitat de la lectura. - Motivar la investigació prèvia del tema tractat. - Identificar els continguts més importants i centrar-se en la seva anàlisi. - Relacionar els continguts amb altres coneixements adquirits. - Rellegir i revisar la comprensió del text. - Fomentar la participació amb l'expressió d'interpretacions, discussions i conclusions. A més a més, cal ressaltar que serà valorada la seva adequació en aquests punts: - Especificació de l'estructura argumentativa, distingint les parts que componen el text i diferenciant els arguments principals dels secundaris, les conclusions parcials i la conclusió final. - Aclariment i explicació dels termes filosòfics emprats. - Connexió amb altres qüestions i temes relacionats. - Valoració dels arguments desenvolupats i aportació personal de l'alumne, mitjançant interpretacions, opinions i conclusions sobre els textos tractats.
Críteris d'avaluació	Les proves objectives es definiran a començament de curs en funció de la tipologia i el volum d'alumnes. S'avaluarà el grau d'assoliment per part dels alumnes dels objectius, les competències i els procediments que s'exigeixen a la matèria.
Percentatge de la qualificació final:	40% per a l'itinerari A
Percentatge de la qualificació final:	10% per a l'itinerari B

Tutories obligatòries de curs

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Al llarg del curs, l'alumne haurà d'assistir obligatòriament a un mínim de tres tutories ECTS. La finalitat d'aquestes tutories és la de garantir el seguiment i l'aprofitament de la matèria per part de l'alumne, molt especialment pel que fa al seu rendiment individual. Les tutories tenen com a objectiu que l'alumne assumeixi

Guia docent

les observacions sobre el seu treball personal. Es valorarà el seu grau d'assimilació de les pautes definides a les corresponents tutories ECTS.

Criteris d'avaluació Assistència i participació activa i positiva, segons els criteris establerts en aquest apartat.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B

Avaluació de la participació en la matèria

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Les sessions presencials són el nucli del desenvolupament d'aquesta matèria, motiu pel qual l'assistència és obligatòria. Aquesta circumstància comporta que l'alumne ha d'assistir a l'horari complet de les sessions presencials, participar activament i positiva en elles, complir amb les dates fixades per al lliurement de les pràctiques, realitzar les proves per garantir l'avaluació continua i participar en el procés de seguiment mitjançant les tutories obligatòries. Si algun alumne té una impossibilitat justificada per a no assistir a les sessions presencials, cal que ho comuniqui al professor abans de complir-se les primeres quatre sessions de la matèria. En aquest últim cas, els alumnes tenen prevista una opció d'avaluació mitjançant l'itinerari B.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació activa i positiva a les sessions teòriques i pràctiques, segons els criteris establerts en aquest apartat

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- Guthrie, W. K. C. Historia de la filosofía griega, vol. I, *Los primeros presocráticos y los pitagóricos*. 1999.
- Guthrie, W. K. C. Historia de la filosofía griega, vol. II, *La tradición presocrática desde Parménides a Demócrito*. 1994
- Cordero, N. *La invención de la Filosofía*. Buenos Aires 2008.
- Bernabé A. *Fragmentos presocráticos. De Tales a Demócrito*. Madrid. 2008.
- Kirk, G. S./ Raven, J. E/ Schofield, M. *Los filósofos presocráticos*, Madrid, 2008.
- Pórtulas, J/Grau, S., *La saviesa grega arcaica*. Martorell, 2011.

Bibliografia complementària

- Ferrer, J. De Tales a Demòcrit. El pensament presocràtic. Girona, 2011.
- Brunschwig, J/Lloyd G., *El saber griego*. Madrid, 2000.
- Cordero, N. *Siendo se es*. Buenos Aires. 2005.
- Fränkel, H. *Poesia y filosofía de la Grecia arcaica*. Madrid, 1993.
- Laks, A., *Introducción a la filosofía presocrática*, Madrid, 2010.

